

Yleissivistävän koulutuksen opetus- ja oppimisympäristöjen digitalisointi

VTV:n tuloksellisuustarkastus

Tarkastuksen fokus

- Tarkastuksen päähuomio kohdistui digitalisoinnin poliittis-hallinnollisen ohjauksen toimivuuden peruskysymyksiin kansallisella politiikka- tai makrotasolla. Tarkastuksessa ei ollut mahdollista rakentaa makro-, meso- ja mikrotasoista kokonaiskuvaa.
- 1.11. 2019 järjestettävässä tarkastuksen vaikuttavuustyöpajassa paneudutaan meso- ja mikrotasoon

”Tarkastuksessa havaittua”: Kyselyn tulokset tiivistetysti

...

1. Vastaukset hajosivat, kun kysyttiin digitalisoinnin yleistä tavoitetta (8 vaihtoehtoa).
2. Digitalisoinnin tavoitteista koettiin silti vallitsevan *laaja yhteisymmärrys*.
3. Digitalisointiin liittyvät tehtävät, roolit ... eivät muodosta *vastaajan organisaatiossa* ”toimivaa kokonaisuutta” (n. 33% vastaajista)
4. Opetus- ja oppimisympäristöjen digitalisointiin liittyvien tehtävien, roolien ja vastuiden suhde, eri oppimisympäristöjen suhde ja tavoitteiden epäselvyys muodostavat ”erittäin keskeisen tai melko keskeisen ongelman” (n. 40 % vastaajista)

... tulokset tiivistetysti

5. Digitalisointiin kohdistuvat ohjauskeinot eivät tue täysipainoisesti opetuksen, oppimisen ja tieto- ja viestintätekniikan käytäntöjen rakentamista toimivaksi ja laadukkaaksi kokonaisuudeksi, koska...
- julkisen vallan käytössä olevat ohjauskeinot tunnistavat tuon ”kokonaisuuden” puutteellisesti (39 % vastaajista),
 - eri toimijoiden tehtävien, roolien ja vastuiden määrittely on puutteellista (42 % vastaajista),
 - toimivan kokonaisuuden rakentamiseen kohdistuvat kannustimet ovat riittämättömiä (43 % vastaajista),
 - voimavarat tai osaaminen eivät riitä (65 % vastaajista).

... tulokset tiivistetysti

6. Digitalisoinnin *tiedon hallinnassa* tunnistettiin ”erittäin keskeinen tai melko keskeinen ongelma”
- digitalisointia ohjaavien julkisten ohjausvälineiden (budjetti jne.) toimintaympäristön monimutkaisuus (esim. tiukat aikataulut) estää saatavilla olevan tiedon hyödyntämisen (56 % vastaajista),
 - ohjausvälineiden käytön valmistelijat eivät kykene suodattamaan relevanttia tietoa laajoista tietomassoista (47 % vastaajista), vaikutusketjujen monimutkaisuus hankaloittaa tiedon saavuttamista (44 % vastaajista),
 - puuttuu ”välittävä” tietotoimija (”knowledge broker”), joka saisi tiedon tarpeen, kysynnän ja tarjonnan joustavasti kohtaamaan (40 % vastaajista).

Mitä kannanottoja kertomuksessa
esitettiin?

A. Digitalisoinnin ohjausta ja hallintaa vaikeuttaa heikko tietoperusta ja ohjauksen epäselvät lähtökohdat

B. Digitalisoinnin kehittäminen edellyttää lähtökohtien ja suunnan selventämistä, kokeiluja ja toimivia ohjausvälineitä

~ ”Ensiksi on selkeytettävä digitalisoinnin konsepti (rooli, tehtävä, idea opetuksen ja oppimisen kokonaisuudessa), vasta sen jälkeen on muiden asioiden vuoro (infrat, rauta, softat, oppimateriaali)”

Entä suosituksia?

”Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulee...”

- koota ja selkiyttää digitalisointiin osallistuvien toimijoiden vastuut ja tehtävät sekä toiminta- ja rahoitusmallit, joita perusopetuksen digitalisoinnissa ja sitä ohjattaessa tulisi tavoitella.
- vahvistaa parhaillaan eri sidosryhmien kanssa valmistelussa olevat suuntaviivat ja laadulliseen vähimmäistasoon tähtäävät laatukriteerit opetus- ja oppimisympäristöjen digitalisoinnille ja sen kehittämiseksi, sekä
- varmistaa valtakunnallisten kehittämistoimien ja linjauksien yhteyden koulujen, opetuksen ja oppimisen arjen toiminta- ja rahoituskäytäntöihin

”Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulee...”

- sovittaa yhteen valmisteltavana olevat perusopetuksen digitalisoinnin suuntaviivat ja valtakunnallisen opetussuunnitelman siten, että tieto- ja viestintätekniikka omana oppimisympäristönään ja muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan oppisen tukijana jäsennetään ja määritellään nykyistä yksityiskohtaisemmin,
- seurata, arvioida ja ennakoida digitalisoinnin ohjausvälineiden vaikutuksia ja riskejä valtakunnallisesti ja alueellisesti sekä vahvistaa digitalisoinnin tiedonhallintaa.

Entä jatko?

Vaikuttavuustyöpaja 1.11.2019: tarkoitus

1. tarjota yleissivistävän koulutuksen opetus- ja oppimisympäristöjen sidosryhmille kanava esittää omia näkökohtiaan opetus- ja oppimisympäristöjen digitalisoinnista, keskittyen johonkin tarkastuskertomuksessa jo esillä olleeseen tärkeänä pidettyyn asiaan (näkökohtaan, näkökulmaan, ongelmaan), tai asiaan, joka on jäänyt kertomuksessa sivuun,
2. luoda eri tasoilla ja erilaisissa ympäristöissä toimiville uusimuotoinen kokeileva osallistumisalusta opetus- ja oppimisympäristöjen digitalisoinnin muodostaman hajanaisen tehtäväkentän kokoamiseksi.

Vaikuttavuustyöpaja 1.11.2019: teemat

- **OSATEEMA 1:** Verkostot ja yhteistoiminta digitalisoinnin edistäjinä
- **OSATEEMA 2** Digitalisointia tukeva osaamisen kehittäminen

Kiitos!

Opetuksen digitaaliset ratkaisut

SULAUTUVA OPPIMINEN

Harri Jokinen, Jari Kinnula
Otavia, Mikkelin kaupungin liikelaitos
12.9.2019
Kuntamarkkinat

YHTEISTYÖSSÄ

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

- ✧ Nettilukio
- ✧ Nettiperuskoulu
- ✧ Otavan Opisto

www.otavanopisto.fi

[Otavan Opiston esittely](#) • [Aikuislukio](#) • [Nettilukio](#)

[Otavan Opiston aineopiskelu](#): yksittäisten peruskoulu- ja lukiokurssien opiskelu joustavasti verkossa

MUUTTUVA YHTEISKUNTA LUO UUSIA TARPEITA

- Yhteiskuntaan on syntynyt ryhmiä, joiden tarpeeseen nykyisenlainen lähikoulu ei pysty vastaamaan. Pahimmillaan opiskelijat eivät pysty suoriutumaan opinnoistaan.
- Uudenlaisen oppimisen ytimessä on oppimisen mukautuminen oppijaan, ei päinvastoin.
- Tarvitaan mm. keinoja ja muotoja, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattomat oppimisen palvelut.
- Erilaisten ratkaisujen tulee sulautua toisiinsa. Niitä ei tule nähdä palveluina joiden rajapinnat eivät kohtaa

**=> Uudenlaiseen tarpeeseen vastaavia
koulutuspalveluja.**

Syitä, joiden vuoksi nuoria syrjäytyy osin tai kokonaan lähiopetuksesta tai perusopetukseen osallistuminen vaikeaa

- terveydelliset syyt
 - mm. allergiat, altistumiset
- sosiaaliset syyt
 - mm. sosiaalisten tilanteiden pelko, masennus, ahdistus
- oppivelvollisuusikäiset ja oppivelvollisuusiän ylittäneet maahanmuuttajataustaiset
- vaativa valmentautuminen
- pitkät koulumatkat
 - syrjäseutujen oppilaat joiden koulumatkat ovat pitkät (5 pv => 4 pv).
- vuoroasumisperheet

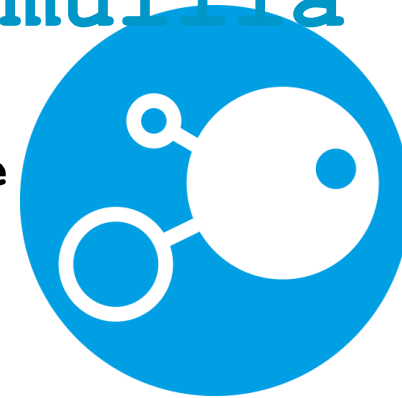
Vaativille ryhmille luotu verkko-oppimis- ympäristö toimii myös muilla ryhmillä

Verkko-oppimisympäristö, jossa on otettu monipuolisesti huomioon erilaiset oppijat, toimii myös muille oppilaille luoden vaihtoehtoon käytettäväksi mm. luokkaopetuksen tukena

- eriyttämisessä lahjakkaille oppilaille
- eriyttämisessä hitaammille oppijoille
- oppimisen tukena kotona tai koulussa kaikille oppilaille

24/7

Ammattimaisesti tuotetut laadukkaat ja monipuoliset verkkokurssit antavat mahdollisuuden oppia ajasta ja

Lähiopetuksen ja verkko-oppimisympäristön sulauttaminen

Verkko-oppimisympäristö ja lähiopetus asetetaan usein vastakkain.

Koulu ja koulun ulkopuolinen toiminta ymmärretään usein eri asioina.

Ymmärretään usein toisensa poissulkevin.

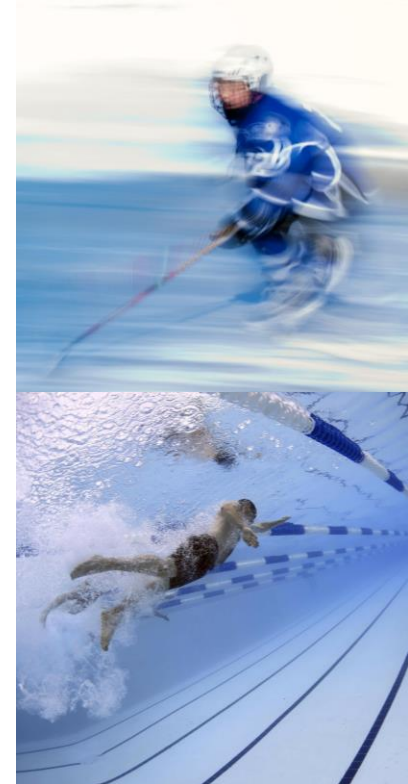
Näin ei ole. Verkko-oppimisympäristön tulisi myös sisältyä lähiopetusympäristöön ja päinvastoin.

Hyvinvoinnin näkökulma sekä missä opiskelija opiskelee on keskeinen näkökulma uusissa oppimisympäristöissä.

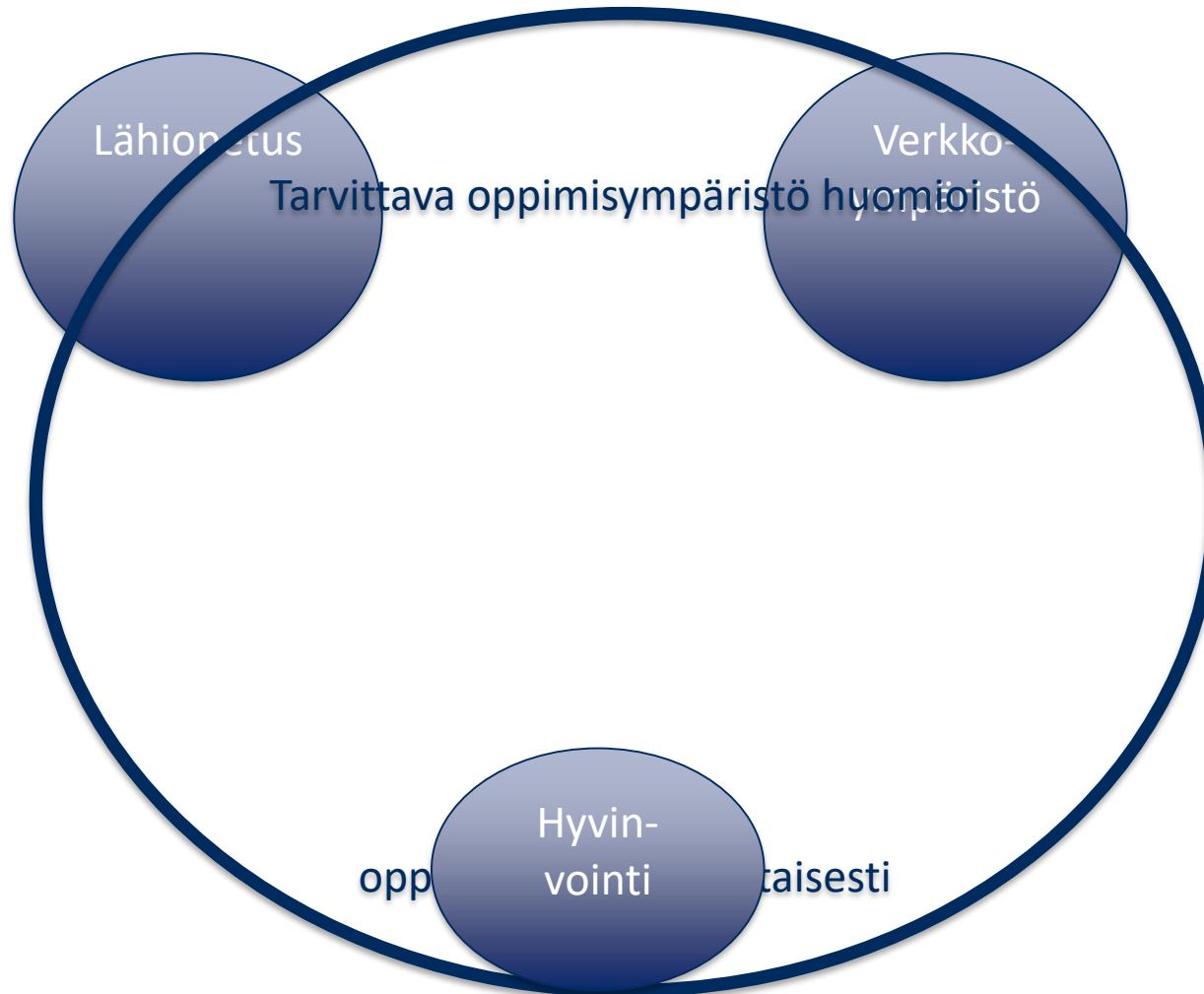
Uusi Normaali

**Oppilaan näkökulmasta vain yksi oppimisympäristö.
Oppimisympäristöt ja palvelut sulautuneet toisiinsa.**

- **Oppiminen tapahtuu siellä missä oppilaat ovat. Koulut ovat yksi mahdollinen paikka toteuttaa oppimista.**
- **Hyvinvointi osana sulautunutta oppimisympäristöä** mahdollistaa oppilaan kokonaisvaltaisen tuen paremman tarkastelun = jaksamiseen liittyvät asiat mm. unen laatu ja määrä.
- **Terveydenhuollon palvelut osana oppimisympäristöä.**
- Uudet ratkaisut **helpottavat opiskelijoita**, joiden **koulumatka** odotuksineen tulee kohtuuttoman pitkäksi.
- **Sulautettu verkko-oppiminen mahdollistaa:**
 - **Eriyttämisen mahdollisuudet** hitaammille/ nopeammille oppilaille lähiopetuksen tukena verkon kautta.
 - **Opettajan ajankäytön** jakaantuminen paremmin niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat enemmän yksilöllistä lähitukea.
 - opetuksen **oppilaille, jotka jäävät osin tai kokonaan perusopetuksen ulkopuolelle** sosiaalista tai terveydellisistä syistä.
- Lähiopetus ja verkko-opetus tulee ymmärtää yhtenä **oppimisympäristönä** joka tukee **eri elämäntilanteissa** olevia.
- Eri **ministeriön alat tukevat oppilaan oppimista** kokonaisvaltaisesta näkökulmasta

Opiskelijalle on olemassa vain yksi oppimisympäristö

Oppimisympäristön tulee huomioida opiskelija kokonaisvaltaisena oppijana

- Tunnistetaan koulun ulkopuolisen toiminnan vaikutus oppimiseen => missä oppiminen tapahtuu.
- Luodaan ratkaisuja, jotka tukevat oppilaan itseohjautuvuuden kehittämistä ja ennakointia erityisesti kokonaishyvinvoinnin näkökulmasta.
- Kokonaishyvinvoinnilla vaikutusta mm. oppimistuloksiin.
- Sulautunut oppimisympäristö huomioi opiskelijan kokonaisvaltaisena yksilönä.
- Oppilas hyödyntää oppimisympäristöjä.

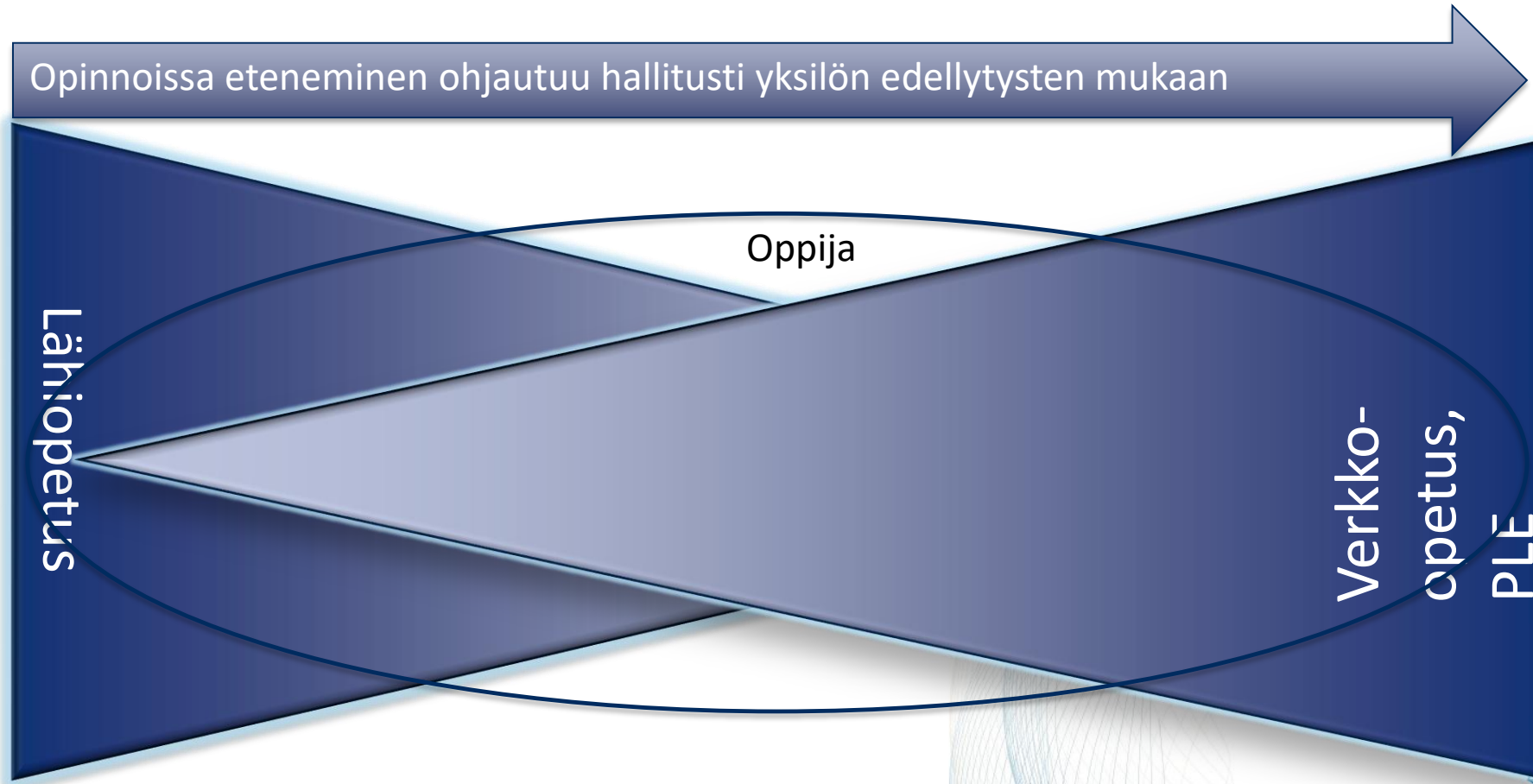

Yhteenveto

- Verkko-opetuksen tavoitteena mahdollistaa oppilaan osallistuminen lähiopetukseen = Verkko-opetuksen tavoite ei ole korvata lähiopetusta vaan sulautua lähiopetukseen tarjoamalla lisävaihtoehto opintojen suorittamiseen tai arvosanojen parantamiseen.
- Verkko-opetus tukee yksilötasolla lähiopetuksessa olevia tarjoamalla mahdollisuuden opiskella itsenäisesti aikaan ja paikkaan sitomattomasti tai lähiopetuksen yhteydessä eriyttäen opetusta. Mahdollisuus myös ryhmille, jotka eivät pysty hyödyntämään lähiopetuksen tarjoamia mahdollisuuksia lainkaan tai hyötyvät niistä vajavaisesti.
- Opiskelijadatan kerääminen tukee opiskelijan yksilöllisen oppimisen edistämistä
=> Digitaalisen jalanjäljen/oppimisanalytiikan hyödyntäminen.
- Verkko-opetuksen avulla mahdollisuus opiskella aineita, joita lähiopetuksessa ei ole.
- Vähentää koulutuksen kuluja mm. oppimateriaalin osalta, koulumatkojen osalta, jne.
- Kokonaisvaltaisuus. Mahdollisuus seurata hyvinvointia kokonaisvaltaisesti niin, että se tukisi oppimista ja elämää. Ennakointi ohjaten oppilasta huolehtimaan itse itsestään. Itseohjautuvuus hyvinvointia tukemassa. Joukkoistamisen mahdollisuudet oppilas- ja terveydenhuollon ammattilaisten ajankäytön parantamiseksi.

Koulujen rakentamisen lisäksi meidän tulee rakentaa monipuolisia liikuntatiloja ja kulttuuritaloja joihin oppimisympäristöt on sulautettu.

Lähiopetuksesta verkko-opetukseen yksilön edellytysten mukaisesti

Alku uudelle.

